TED

ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВИСТУПУ

ТРІШ МІЛЛІНЕС ДЗІКО

«Як школи можуть розвивати геніальність кожного учня»



Підготували:
Куян Єлизавета
Кондратенко Софія
Лазоренко Єлизавета



ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВИСТУПУ ТРІШ МІЛЛІНЕС ДЗІКО «ЯК ШКОЛИ МОЖУТЬ РОЗВИВАТИ ГЕНІАЛЬНІСТЬ КОЖНОГО УЧНЯ»

Психолінгвістичний аналіз спрямований на дослідження вербальних характеристик мовлення, особливостей побудови висловлювань, лексичного наповнення, емоційності та комунікативної поведінки мовця.

Об'єктом аналізу є виступ американської освітньої діячки Тріш Міллінес Дзіко «Як школи можуть розвивати геніальність кожного учня». Спікерка розглядає недоліки традиційної системи освіти та демонструє переваги навчання, побудованого на виконанні учнями практичних проєктів. Головною ідеєю виступу є твердження про те, що школа повинна не просто готувати дітей до стандартизованого тестування, а допомагати кожному учневі розкрити власний потенціал, навчитися критично мислити, розв'язувати проблеми, створювати нові ідеї та брати на себе відповідальність. Саме так основну проблематику виступу характеризує й TED.

Ключовими параметрами психолінгвістичного аналізу виступу є:

- обсяг тексту;
- кількість речень;
- середній розмір речення;
- коефіцієнт словникової різноманітності;
- коефіцієнт дієслівності, або агресивності;
- коефіцієнт емболії;
- емоційність мовлення;
- особливості синтаксичної та лексичної організації;
- комунікативні стратегії мовця.

1. Загальна характеристика виступу

Виступ Тріш Міллінес Дзіко має чітку логічну структуру. Спікерка не починає з теоретичного пояснення проблем американської освіти. Замість цього вона одразу демонструє конкретну навчальну ситуацію.

На початку йдеться про учнів п'ятого класу, які працюють над складним навчальним проєктом. Перед дітьми ставиться завдання уявити колонізацію планетної системи Альфа Центавра. Вони повинні продумати, яким чином забезпечити життя кількох поколінь людей під час тривалої космічної подорожі, якою має бути система управління, які правила повинні діяти на космічному кораблі, як забезпечити необхідні ресурси тощо.

За допомогою такого прикладу спікерка одразу привертає увагу слухачів.

Надалі структура виступу розгортається за схемою:

конкретний приклад → постановка проблеми → критика традиційного навчання → власний досвід → альтернативна модель навчання → приклади її застосування → результати → пропозації щодо реформування освіти → емоційний заклик.

Така організація мовлення свідчить про високий рівень підготовленості виступу.

110010
010010
011010
111001

2. ОБСЯГ ТЕКСТУ

Тривалість відео становить

15 хвилин 40 секунд.

ted.com

Це достатньо великий за обсягом публічний виступ. Водночас мовлення спікерки є досить швидким та інформаційно насиченим.

Таким чином, обсяг вербального матеріалу є значним, але виступ не справляє враження перевантаженого завдяки правильному чергуванню прикладів, аргументів та емоційних фрагментів.

Протягом виступу вона встигає:

- розповісти історію про навчальний проєкт п'ятикласників;
- порівняти сучасне навчання зі своїм власним шкільним досвідом;
- охарактеризувати проблеми традиційної освіти;
- розповісти про свій професійний шлях;
- пояснити принципи проєктного навчання;
- навести приклади діяльності молодших школярів, учнів середньої та старшої школи;
- порушити проблему освітньої нерівності;
- запропонувати конкретні способи реформування освіти та сформулювати фінальний заклик.

3. КІЛЬКІСТЬ РЕЧЕНЬ І СЕРЕДНІЙ РОЗМІР РЕЧЕННЯ

У мовленні спікерки переважають речення середньої довжини. Водночас досить часто зустрічаються короткі речення, які використовуються для підкреслення важливої думки.

Середній розмір речення визначається за формулою:

Середній розмір речення = кількість слів / кількість речень.

Для усного мовлення Тріш Міллінес Дзіко характерне чергування довгих інформаційно насичених конструкцій і коротких висловлювань.

Наприклад, коли спікерка розповідає про діяльність учнів, речення стають довшими, тому що вона перераховує їхні завдання: проведення досліджень, математичних розрахунків, створення моделей, підготовку презентацій, розроблення правил і системи управління.

Коли ж авторка переходить до принципово важливого висновку, речення різко скорочуються.

Наприклад, наприкінці вона фактично говорить:

«Ми можемо це зробити. Можемо».

Тобто скорочення речення використовується як засіб психологічного підсилення.

Такий тип мовлення є ефективним для публічного виступу. Довгі конструкції забезпечують інформаційну насиченість, тоді як короткі дозволяють слухачеві зосередитися на головній думці.

Отже, середній розмір речень можна охарактеризувати як помірний, а синтаксичну структуру — як динамічну.

4. КОЕФІЦІЄНТ СЛОВНИКОВОЇ РІЗНОМАНІТНОСТІ

Коефіцієнт словникової різноманітності допомагає визначити багатство словникового запасу мовця.

Відповідно до методики, наведеної у зразку, він визначається за формулою:

Коефіцієнт словникової різноманітності =
(кількість різних слів / 2 × кількість усіх слів) × 100 %.

У виступі Тріш Міллінес Дзіко спостерігається **досить високий рівень** словникової різноманітності.

Насамперед значну частину становить лексика, пов'язана з освітою:

учні, учителі, школа, освіта, навчання, навчальна програма, оцінювання, уроки, знання, проєкти.

Інша група слів характеризує активну діяльність:

створювати, досліджувати, розраховувати, обговорювати, розвивати, навчатися, підтримувати, планувати, працювати, презентувати.

Значна кількість слів стосується соціального життя:

громада, батьки, сім'я, суспільство, рівність, права, відповідальність, свобода.

На початку виступу активно використовується **також науково-технічна лексика:**

планета, космічний корабель, Альфа Центавра, модель, технології, дослідження, конструкція.

Це означає, що лексика спікерки не обмежується лише педагогічними поняттями. Вона охоплює освіту, психологію, технології, суспільство, політику, особистісний розвиток та міжособистісну взаємодію.

Водночас деякі слова закономірно повторюються протягом усього виступу. Передусім це: **учні, школа, освіта, навчання, учителі, діти,** проєкт. Такі повтори не є показником бідності словникового запасу. Вони виконують функцію смислових центрів тексту та забезпечують його зв'язність.

Отже, словникова різноманітність мовлення Тріш Міллінес Дзіко є достатньо високою, що свідчить про розвинений вербальний інтелект, професійну компетентність та здатність доступно пояснювати складні питання.

5. КОЕФІЦІЄНТ ДІЄСЛІВНОСТІ (АГРЕСИВНОСТІ)

Коефіцієнт дієслівності визначається як співвідношення кількості дієслів і дієслівних форм до загальної кількості слів.

Формула:

Коефіцієнт дієслівності =
(кількість дієслів / кількість усіх слів) × 100 %.

Мовлення Тріш Міллінес Дзіко характеризується **високою дієслівною насиченістю.**

Особливо добре це видно під час опису діяльності дітей.

Учні:	досліджують, створюють, планують, обговорюють, розраховують, навчаються, презентують, співпрацюють, розв'язують, ставлять запитання, підтримують одне одного.
Учителі:	навчають, допомагають, оцінюють, підтримують, коригують, організовують.
Суспільство:	може змінити, перебудувати, підтримати, інвестувати, створити.

Таким чином, практично всі ключові поняття у виступі **пов'язані з дією.**
Це має важливе психолінгвістичне значення.

Учень у мовній практині спікерки не є пасивним отримувачем знань. Він постає **активним суб'єктом освітнього процесу.**

- Дитина не просто слухає — вона **досліджує.**
- Не просто запам'ятовує — **розв'язує проблему.**
- Не просто повторює — **створює.**
- Не просто виконує завдання — **співпрацює з іншими.**

Саме тому високий коефіцієнт дієслівності **органічно відповідає головній ідеї виступу.**

За методикою з наданого зразка коефіцієнт дієслівності також називають коефіцієнтом агресивності. Проте в цьому випадку високий рівень дієслівності не можна трактувати як ознаку ворожості чи агресивної поведінки.

Навпаки, він свідчить про **енергійність, активність, цілеспрямованість, динамічність та орієнтацію на практичні зміни.**

6. КОЕФІЦІЄНТ ЕМБОЛІЇ

Коефіцієнт емболії показує кількість слів або конструкцій, які не несуть істотного змістового навантаження.

До них можуть належати:

- слова-паразити,
- непотрібні повтори,
- зайві вставні конструкції,
- вигуки,
- невиправдані самовиправлення
- та інші елементи, які засмічують мовлення.

Формула:

Коефіцієнт емболії =
(кількість ембол / кількість усіх слів) × 100 %.

У виступі Тріш Міллінес Дзіко коефіцієнт емболії можна оцінити як **низький.**

У мовленні присутні певні повтори та розмовні вставки, однак їх небагато.

Більше того, значна частина повторів використовується навмисно.

Наприклад, говорячи про реакцію батьків на презентацію дитячих робіт, спікерка декілька разів повторює слово «батьки».

На перший погляд це можна вважати емболією. Однак у контексті виступу повтор виконує **емоційно-експресивну функцію:** він передає активну реакцію батьків та створює ефект живої розповіді.

Так само наприкінці повторюється думка:

«Ми можемо це зробити. Можемо».

Це також не є випадковим повтором.
Його мета — психологічно підсилити впевненість слухачів у можливості змін.

Отже, не кожний повтор у виступі слід автоматично відносити до ембол.

Загалом мовлення спікерки добре контрольоване. Вона рідко збивається, не використовує надмірної кількості слів-паразитів і протягом усього виступу зберігає логічну послідовність.

Низький рівень емболії свідчить про високу культуру мовлення, попередню підготовку, комунікативну компетентність та контроль над власною вербальною поведінкою.

7. ЕМОЦІЙНІСТЬ МОВЛЕННЯ

Виступ має **помірно високий рівень емоційності**.

Проте емоційність Тріш Міллінес Дзіко є **контрольованою**. Вона не замінює аргументацію, а доповнює її.

Спочатку авторка використовує **гумористичне порівняння** сучасних навчальних проєктів зі своїм власним навчанням у п'ятому класі.



Потім емоційність підвищується, коли вона говорить про дітей, які бояться відповідати на уроках, про учнів, які почуваються недооціненими, та про вчителів, змушених витрачати значну частину часу на підтримання дисципліни замість повноцінної взаємодії з дітьми.



Позитивне емоційне забарвлення з'являється під час опису проєктного навчання.

Діти: зацікавлені, активні, творчі, упевнені, самостійні.



Учителі: підтримують, допомагають, спрямовують.



Батьки: цікавляться результатами, підтримують дітей, пишаються ними.



Таким чином, авторка створює два різні емоційні поля:

традиційне навчання → страх, пасивність, розчарування;

↔

активне навчання → цікавість, упевненість, творчість, задоволення.

Це протиставлення посилює переконливість виступу.

8. ПРОТИСТАВЛЕННЯ ЯК ОСНОВНИЙ МОВНИЙ ПРИЙОМ

Важливою особливістю виступу є **велика кількість смислових протиставлень.**

Найважливіше з них — **протиставлення двох моделей освіти.**

Перша модель: традиційна освіта

запам'ятовування → підручник → стандартизований тест → пасивність учня

Друга модель: активна освіта

дослідження → практичний проєкт → співпраця → критичне мислення → самостійність

Авторка фактично розмежовує **формальне перебування у школі та справжню освіту.**



Вона прямо наголошує, що передавання матеріалу за підручником із подальшим тестуванням залишає недостатньо простору для голосу самого учня, дослідження, інтелектуальної складності та академічного ризику.

У фіналі з'являється ще сильніше **протиставлення:**

конформізм ↔ **свобода**

Таким чином, освітня проблема переводиться на рівень фундаментальних людських цінностей.

Школа, за логікою авторки, може виховувати людину, яка просто пристосовується до встановленої системи, або людину, здатну самостійно мислити й діяти.

9. ВИКОРИСТАННЯ ЗАЙМЕННИКА «МИ»

Особливе значення має **займенник «ми».**

Спочатку авторка переважно говорить:

«учні» **«учителі»** **«школи»** **«діти»**

Але в міру розвитку виступу дедалі частіше використовується: **«МИ»**

Це важливий **психологічний прийом.**

Спікерка не говорить: **«вони повинні змінити систему освіти».** → Вона фактично говорить: **«ми можемо її змінити».**

Отже, займенник «ми» виконує не лише граматичну, а й **переконувальну та об'єднувальну функцію.**

Таким чином формується відчуття **спільної відповідальності.**

До цієї групи «ми» одночасно входять:

спікерка, учителі, адміністрація, батьки, громадські діячі, слухачі

Особливо сильним цей прийом стає наприкінці, коли спікерка двічі наголошує, що **ми здатні це зробити.**

> **«Ми можемо це зробити. Можемо».**



10. ЗАПИТАЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ

Важливим елементом мовлення є **запитання.**

Уже навчальний проєкт, з якого починається виступ, організований навколо проблемного питання:

> **Як забезпечити життя кількох поколінь людей на космічному кораблі?**



Учні повинні не отримати готову відповідь, а самостійно знайти її.

Далі виникають питання про:

- управління спільнотою
- розподіл ролей
- етичність рішень
- ресурси
- організацію суспільства
- права людини

Спікерка також використовує запитання, коли розповідає про власний професійний досвід.

> Що станеться, якщо перебудувати державні школи таким чином, щоб розвивати потенціал кожного учня?

Запитання виконують кілька функцій:

привертають увагу → стимулюють мислення → створюють проблему → підводять до висновку.

Цікаво, що сама промова побудована за тим самим принципом, який спікерка пропонує використовувати у школі.

1. Вона не одразу дає готову відповідь.
2. Спочатку створює проблему.
3. Потім демонструє приклади.
4. Пропонує замислитися над ними.
5. І лише після цього формулює висновок.



Таким чином, запитальні конструкції є важливим інструментом, який робить виступ **динамічним, переконливим і змістовним.**

11. ПОВТОРИ

Повтори є одним із важливих засобів **емоційного впливу.**

У тексті постійно повторюються **ключові поняття:**

- **учні**
- **школа**
- **освіта**
- **навчання**
- **учителі**
- **діти**
- **проєкти**

Це тематичні повтори.
Їхня функція полягає у збереженні смислової єдності виступу.

Існують також **емоційні повтори.**
Особливо показовим є фінальний повтор:

> **«Ми можемо це зробити. Можемо».**



Такий прийом створює **ефект упевненості.**

1. Перше речення містить **твердження.**
2. Друге — максимально **коротке підтвердження.**

З психолінгвістичного погляду друге речення майже не додає нової інформації, але значно збільшує **емоційну силу попереднього висловлювання.**

Таким чином, **повтори:**

- підсилюють емоційний вплив;
- забезпечують зв'язність тексту;
- допомагають зосередити увагу на головних ідеях;
- створюють відчуття впевненості та завершеності виступу.

12. ОСОБЛИВОСТІ ОЦІННОЇ ЛЕКСИКИ ТА ПОНЯТТЯ «ГЕНІАЛЬНІСТЬ»

Особливості оцінної лексики

У виступі можна виділити **позитивно** та негативно забарвлені слова.

Негативне семантичне поле пов'язане з проблемами традиційної системи освіти:

- страх
- пасивність
- знецінення
- маргіналізація
- шкода
- нерівність
- обмеження

VS

Позитивне поле пов'язане з альтернативною моделлю:

- успіх
- упевненість
- творчість
- підтримка
- співпраця
- рівність
- критичне мислення
- розвиток
- свобода

Це створює **чітке емоційне протиставлення.**
Авторка не просто логічно доводить переваги певної освітньої моделі. Вона формує в аудиторії **різне емоційне ставлення** до двох моделей.

Поняття «геніальність»

Одним із центральних понять виступу є **«геніальність».**

Авторка використовує його ширше, ніж традиційне розуміння надзвичайно високого інтелекту.

У контексті виступу **геніальність означає унікальний потенціал кожної дитини.**



Авторка не говорить про те, що **школа** повинна знайти кількох найобдарованіших дітей.



Її позиція протилежна:

потенціал є в кожної дитини → **завдання школи полягає у створенні умов для його розкриття.**

Таким чином, **геніальність** у виступі — це не виняток для обраних, а природний і унікальний потенціал, який є в кожної дитини і який можна розвивати.

13. ДИНАМІКА МОВЛЕННЯ ТА КОМУНІКАТИВНИЙ ПОРТРЕТ СПІКЕРКИ

Динаміка мовлення

Мовлення спікерки є **динамічним.** Особливо швидким воно стає під час опису конкретних прикладів.

Швидкий темп під час прикладів



Спікерка послідовно переходить від одного проєкту до іншого:

1. **Учні середньої школи створюють музей,** присвячений проблемам імміграції.
2. **Інша група дітей створює кулінарні книги** з рецептами та історіями країн походження їхніх родин.
3. **Старшокласники працюють над технологічними й суспільними проблемами,** зокрема створюють технологічні рішення та моделі справедливого розвитку міських районів.

У фінальній частині характер мовлення змінюється. Конструкції стають **коротшими.**

«Ми можемо це зробити. Можемо».

Комунікативний портрет спікерки

На підставі вербальної поведінки можна охарактеризувати комунікативний стиль спікерки.

Для нього властиві:

- упевненість
- цілеспрямованість
- активність
- соціальна орієнтованість
- контрольована емоційність
- прагнення до практичних змін

Особливо характерною є велика кількість слів, пов'язаних із **груповою діяльністю:**

- учні
- учителі
- батьки
- сім'ї
- громада
- директори
- адміністрація
- працівники школи

Це демонструє, що освіта в мовній картині авторки є не індивідуальною справою окремого вчителя, а **колективною діяльністю суспільства.**

Водночас центральною цінністю залишається **окрема дитина** — її голос, здібності, потреби, інтереси та потенціал.

Отже, у виступі поєднуються:

індивідуальність дитини + **відповідальність суспільства**

14. ВИСНОВОК

Психолінгвістичний аналіз виступу Тріш Міллінес Дзіко

> **«Як школи можуть розвивати геніальність кожного учня»**

показує, що її мовлення є цілісним, добре структурованим, психолінгвістично **виразним** та **переконувальним**.

1 Загальна характеристика мовлення

Висока **інформаційна насиченість**, достатня **словникова різноманітність**, **висока дієслівність**, **низький рівень емболії** та помірно висока контрольована емоційність.

2 Діяльнісна спрямованість мовлення

Авторка використовує багато дієслів, що позначають активні дії: **діти створюють, досліджують, обговорюють, розраховують, співпрацюють, презентують і розв'язують проблеми**. Це відповідає головній ідеї виступу: дитина — **активний учасник освітнього процесу**.

3 Коефіцієнт агресивності (дієслівності)

Високий показник не свідчить про ворожість чи агресивність. Він характеризує **енергійність, цілеспрямованість, активність** та **прагнення до практичних змін**.



4 Коефіцієнт емболії

Низький. Повтори здебільшого мають свідому емоційно-експресивну функцію, що свідчить про **високий рівень мовленнєвого контролю** та **підготовленість** виступу.

5 Протиставлення як ключовий прийом

Традиційна модель: тести, пасивність, страх, обмеження. **Альтернативна модель**: дослідження, творчість, співпраця, критичне мислення, упевненість, свобода.

6 Використання займенника «ми»

Поступовий перехід до **«ми»** формує відчуття **колективної відповідальності** та **колективної здатності діяти**.

7 Емоційність і структура виступу

Емоційність поступово зростає: розповідь → критичний аналіз → позитивні приклади → заклик до змін. Кульмінаційним поняттям стає **свобода**.

8 Поняття «геніальність»

Геніальність розуміється як **унікальний потенціал кожної дитини**, а не лише надзвичайно високий інтелект.

9 Комунікативний стиль

Упевненість, цілеспрямованість, активність, соціальна орієнтованість, контрольована емоційність та прагнення до практичних змін.

10 Відповідність форми змісту

Авторка говорить про активне навчання — і використовує динамічне мовлення; про критичне мислення — проблемні запитання; про спільну відповідальність — займенник «ми»; про індивідуальність — унікальний потенціал; про зміни — завершує сильним закликом до свободи.

Отже, виступ Тріш Міллінес Дзіко є переконливим прикладом публічного мовлення, основною метою якого є не лише інформування, а й формування готовності переглянути традиційні уявлення про освіту та підтримати модель, **орієнтовану на розкриття потенціалу кожної дитини.**